

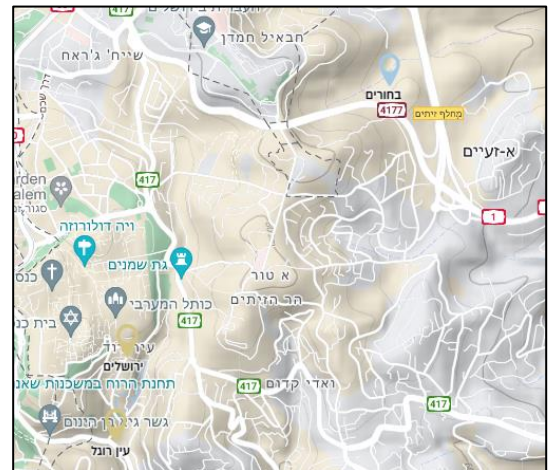
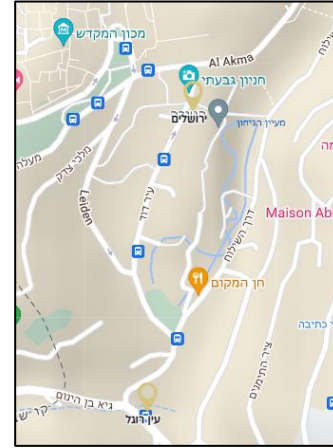
17.4 דוד עובר את הירדן

	בית רחב (יהושע ג')	יהונתן ואחימעץ
מנהיג מגיע לביתה של אשה המחביאה אותם (כאן בעליה וכאן בירידיה)	(ו) והיא העלתם הגנה ותטמנם בפשתי העץ הערכות לה עליהגג:	(יח) ויבאו אל בית איש בבחורים ולו באר בחצרו וירדו שם: (יט) ותקח האשה ותפרש את המסך עלפני הבאר ותשטח עליו הרפות ולא נודע דבר:
האשה מטעה את הרודפים	(ד) ... ותאמר לן באו אלל האנשים ולא נדעתי מאין המה: (ה) ויהי השער לסגור בחשך והאנשים יצאו לא נדעתי אנה הלכו האנשים רדפו מהר אחריהם כי תשיגום:	(כ) ותאמר להם האשה עברו מיכל המים
הרודפים נכשלים	(כב) ... ויבקשו הרדפים בכלהתדד ולא מצאו:	(כ) ... ויבקשו ולא מצאו וישבו וישלם:
מרגלים מצליחים ביעדם – לפני אור הבוקר	(כג) וישבו שני האנשים וירדו מההר ויעברו ויבאו אל יהושע ברנן ... (א) וישכם יהושע בבקר ויסעו מהשטים ויבאו עדיהירדן...	(כב) ויגם דוד וכל העם אשר אתו ויעברו אתהירדן עדיאור הפקר...

(טו-כא) משימה מודיעינית – יהונתן ואחימעץ

1. יהושע יח:טז

וירד הגבול אלקצה הקר אשר עלפני גי ברהנם אשר בעמק רפאים צפונה וירד גי הנם אלקפתו היבוסלי נגבה וירד עין רגל:

בחרים

2. שמ"ב טז:ה

ובא המלך דוד עדיבחרים והנה משם איש יוצא ממשפחת בית שאול ושמו שמעי ברנא יצא יצוא ומקלל:

3. שמ"ב ג

(טו) וישלח איש בישת ויקחה מעם איש מעם פלטיאל ברליש: (טז) וילך אתה אישה הלוד ובכה אחריה עדיבחרים ויאמר אליו אברך לך שוב ושב:

4. מדרש שמואל (בובר) פרשה לב סימן ד

אמר רבי שמואל בר נחמן אמר רבי יונתן מפני מה זכו מרדכי ואסתר (לעשות) [להעשות] נס זה על ידם, מפני אשתו של שמעי אם אביהם שהצילה שני צדיקים מן ההריגה, ואלו הן אחימעץ ויונתן

5. רש"י טז:כ

מיכל המים – איני יודע לו פתרון במחברת כל. ופתרונו לפי ענינו, כמו: שבולת הנהר (ישעיהו כ"ז:י"ב).

6. רד"ק שם

מיכל המים – אין לו חבר, ולפי ענינו: פלג מים.

7. ר"י קרא

שם נהר

התאבדות איתחפל (כג)

8. רד"ק שם

ויחנק - בחר להמית עצמו הוא ולא ימיתהו דוד כי ידע כי כיון שלא נעשתה עצתו כי אבשלום וכל אשר עמו יפלו ביד דוד:

9. גמ' ב"ב קמז

ת"ר ... צוה אחיתופל את בניו: אל תהיו במחלוקת, ואל תמרדו במלכות בית דוד...

10. מלבי"ם שם

ואז יהרגנו ויקח נכסיו כי הרוגי מלך נכסיהם למלך. לכן חנק א"ע, ועיי"כ ויצו אל ביתו, כי ידע שלא יוכל לקחת נכסיו. וגם נקבר בקבר אביו, ולא כן אם היה המלך הורגו:

(לא) וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיָּאל כִּי־רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל־פָּנִים וַתִּנְצַל נַפְשִׁי :

עמשא בן יתר – שר צבא אבשלום (כה)

16. דהי"א ב:יז

(יג) וַאֲשֵׁי הוֹלִיד אֶת־בְּכָרוֹ אֶת־אֱלִיָּאב וְאֶבְיָנָדָב הַשְּׁנַי וְשָׁמְעָא הַשְּׁלִישִׁי : (יד) וַתִּנְאֵל הַרְבִּיעִי רְדִי הַחֲמִישִׁי : (טו) אַצֵּם הַשְּׁשִׁי דְּוִיד הַשְּׁבַעִי : (טז) וְאַחִיוֹתֵיהֶם צְרוּיָה וְאַבְיָגַיִל וּבְנֵי צְרוּיָה אֲבָשִׁי וְיוֹאָב וְעֵשָׂה־אֵל שַׁלְשָׁה : (יז) וְאַבְיָגַיִל יָלְדָה אֶת־עַמְשָׂא וְאֲבִי עַמְשָׂא יֵתֵר הַיִּשְׁמְעֵאלִי :

17. רד"ק שמ"ב יז: כה

יתרא הישראלי - ובדברי הימים יתרא הישמעאלי - ישראל היה אלא שגור בארץ ישמעאל לפי נקרא ישראל וישמעאלי ישמעאלי על הגירו' וישראל שלא יחשוב אדם כי הוא ישמעאלי ואדוני אבי ז"ל כתב כי כשהיה בארץ ישמעאלים קורין אותו ישראל שם וכשהיה בא משם לא"י קורין אותו ישמעאלי.

ישי		יתרא - אביגיל	
/			
צרויה	דוד	אביגיל	עמשא
יואב		עמשא	

18. גמ' שבת נה:

וכי בת נחש הוא? והלא בת ישי הוא! דכתיב ואחיותיהן צרויה ואביגיל! אלא: בת מי שמת בעטיו של נחש.

19. מצודת דוד שמואל ב פרק יז פסוק כה

נחש - ויתכן לומר שנולדה מאשת ישי מבעלה הראשון ושמו נחש ולזה אמר אחות צרויה ולא אמר אחות דוד כי צרויה היתה אחותה גם מן האב וכאשר אמרנו בש"א ט"ז.

20. רד"ק שמואל ב פרק יז פסוק כה

אשר בא אל אביגל בת נחש - הוא ישי אבי דוד ושני שמות היו לו ישי ונחש וכמוהו רבים וטעם אשר בא ולא אמר איש אביגל אפשר שבא אליה קודם שישאנה וילדה לעמשא לפיכך אמר אשר בא... ואדוני אבי ז"ל פי' כי קראו נחש לפי שיצאו ממנו צפעוני שהרגו באומות העולם וכן כתוב כי משרש נחש יצא צפע כי משרש ישי שנקרא נחש יצא צפע והוא חזקיהו:

21. ישעיהו פרק יז פסוק כט

אֶל־תִּשְׁמַחִי פְּלִשְׁתַּי פְּלִדָּךְ כִּי נִשְׁבַּר שִׁבְטֲךָ כִּי־מִשְׁרֵשׁ נָחַשׁ יֵצֵא צִפְעֵךְ וּפְרִיזוֹ שָׂרְף מְעוֹפֹף :

22. ראב"ע ישעיהו פרק יז פסוק כט

(כט) אל, צפע, הוא צפעוני והוא קשה מהנחש: והטעם כי חזקיה יהיה גבור מאביו והוא יזיק פלשתים כי כן כתוב במלכים, הוא הכה את עזה ואת גבולה ממגדל נוצרים ועד עיר מבצר [מלכים ב' י"ח ח']: והפרי שיתן, שרף מעופף והמעופף הוא קשה בשרפים:

23. שמ"ב י

(א) וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיָּמָת מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּמְלֹךְ חֲנוּן בֶּן־זַחְתָּי : (ב) וַיֵּאמֶר דָּוִד אֶעֱשֶׂה־חֶסֶד עִם־חֲנוּן כִּי־נָחַשׁ כָּאֲשֶׁר עָשָׂה אֲבִיו :

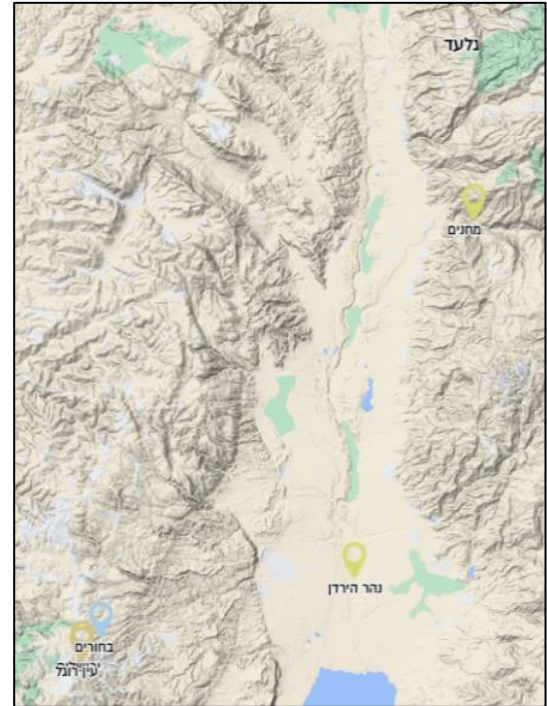
11. מלכים א פרק כא

(כא) הַנְּגִי מִבֵּי מְבִיא אֱלִידָה רָעָה וּבַעֲרַתִּי אַחֲרֶיהָ וְהַכְרַתִּי לְאַחָאָב מִשְׁתֵּינִן בְּקִיר וְעֵצוֹר וְעִזּוֹב בְּיִשְׂרָאֵל : (כב) וְנָתַתִּי אֶת־בֵּיתָךְ כְּבֵית זְרַבְעָם כְּרִנְבָט וּכְבֵית בַּעֲשָׂא בְּרֵאחֲתָהּ אֶל־הַפֶּלֶס אֲשֶׁר הִכְעִסְתָּ וַתַּחַטֵּא אֶת־יִשְׂרָאֵל : (כג) וְגַם־לְאִיזָבֵל דַּבֵּר יִקְוֶה לֵאמֹר הַפְּלָגִים יֹאכְלוּ אֶת־אִיזָבֵל בְּחַל יִזְרְעֵאל :

12. מלכים ב פרק ט

(י) וְאֶת־אִיזָבֵל יֹאכְלוּ הַפְּלָגִים בְּחַלֵּק יִזְרְעֵאל וְאִין קָבֵר וַיִּפְתַּח הַדָּלֶת וַיָּנֶס :

מחניים

13. שמ"ב ב

(ח) וַאֲבָנֵי בְּרִיר שֶׁרִצְבָא אֲשֶׁר לְשֹׁאֵל לָקַח אֶת־אִישׁ בֶּשֶׁת בֶּן־שֹׁאֵל וַיַּעֲבְרֵהוּ מַחֲנִים : (ט) וַיִּמְלְכֵהוּ אֶל־הַגִּלְעָד וְאֶל־הָאֲשׁוּרִי וְאֶל־יִזְרְעֵאל וְעַל־אֶפְרַיִם וְעַל־בְּנֵי־מִן וְעַל־יִשְׂרָאֵל כֻּלָּה : פ

14. מל"א יב

(כה) וַיָּבֹן זְרַבְעָם אֶת־שִׁכְמוֹ בְּהַר אֶפְרַיִם וַיָּשֵׁב בָּהּ וַיֵּצֵא מִשָּׁם וַיָּבֹן אֶת־פְּנוֹאֵל :

15. ברי' לב

(ב) וַיַּעֲקֹב הַלֵּךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּבּוֹ מְלֹאכֵי אֱלֹהִים : (ג) וַיֵּאמֶר יַעֲקֹב כָּאֲשֶׁר רָאִים מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנֵים : פ

עֲמַדֵי הַסֵּד וַיִּשְׁלַח דָּוִד לְנַחֲמוֹ בְּיַד עֲבָדָיו אֶל־אֲבִיו וַיָּבֵאוּ עֲבָדָיו דָּוִד אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן :

24. רש"י שמ"ב י:ב

ומהו החסד כשה"י דוד בורח מפני שאול באו אליו אביו ואמו ואחיו (שמואל אי כ"ב ד') וינחם את פני מלך מואב ויאמר לו ישב נא אבי ואמי עמך והרגם חוץ מאחד מהם שברח ונמלט לארץ בני עמון אצל נחש במדרש רבי תנחומא

ג' יידידי דוד החדשים (כז)

שבי בן נחש

25. רש"י

(כז) ושבי בן נחש - הוא חנון בן נחש :

26. מדרש תהלים מזמור ג

ושובי בן נחש (שם /שמואל ב' י"ז), זה חנון בן נחש, ולמה נקרא שמו שובי, רבי אומר שישב את יצרו לשעה, וחכמים אומרים שעשה תשובה ודאית

27. רד"ק

ישראל היה, והיה גר ברבת בני עמון אחר שכבשה דוד. והדרש שאומר כי הוא חנון בן נחש מלך בני עמון רחוק הוא שהחיה אותו דוד, הלא בכל העם אשר ברבה ובכל ערי בני עמון עשה משפטים אף כי חנון המלך אשר הוביש את עבדיו, ואפשר כי נתגייר והחייהו.

28. הואיל משה (ר' משה יצחק אשכנזי, איטליה, 1821-1898)

שבי בן נחש – אולי אחיו של חנון מלך בני עמון.

מכיר בן עמיאל מלא דבר

29. שמ"ב פ"ט

(ג) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הַאֲפָס עוֹד אִישׁ לְבֵית שָׂאוּל וְאֶעֱשֶׂה עִמּוֹ חֶסֶד אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ עוֹד בֶּן לַיהוֹנָתָן נֶכֶד רַגְלִים : (ד) וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַמֶּלֶךְ אֵיפֹה הוּא וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה־הוּא בֵּית מְכִיר בְּרַעְמִיאל בְּלוֹ דָּבָר : (ה) וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיִּקְחֵהוּ מִבֵּית מְכִיר בְּרַעְמִיאל מְלוֹ דָּבָר :

30. שמ"א פי"א

(א) וַיַּעַל נַחֲשׁ הָעַמּוֹנִי וַיַּחֲוֶן עַל־יָבֵשׁ גִּלְעָד [...] (ה) וְהִנֵּה שָׂאוּל בָּא אַחֲרָי הַבֶּקֶר מִן־הַשָּׂדֶה וַיֹּאמֶר שָׂאוּל מַה־לָּעָם כִּי יָבֹאוּ וַיִּסְפְּרוּ־לוֹ אֶת־דְּבָרֵי אֲנָשֵׁי יָבֵישׁ : (ו) וַתַּצְלַח רִוְח־אֱלֹהִים עַל־שָׂאוּל כְּשִׁמְעוֹ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּחֲר אַפּוֹ מְאֹד : [...] וַיִּכּוּ אֹתוֹ עַמּוֹן עַד־חַם הַיּוֹם וַיָּהִי הַנֶּשְׂאָרִים וַיִּפְּצוּ וְלֹא נִשְׁאָרוּ־בָם שְׁנַיִם יָחַד :

ברזלי הגלעדי מרגלים

31. מל"א ב

(ו) וְלִבְנֵי בְרֹזַלֵי הַגִּלְעָדִי תַעֲשֶׂה־חֶסֶד וְהָיוּ בְּאֶכְלֵי שְׁלַחָנָה כִּי־כֹן קָרְבוּ אֵלַי בְּבְרָחֵי מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם אַחִיד :

32. שמ"ב פכ"א

(ח) ... וְאֶת־חַמְשֹׁת בְּנֵי מִיכַל בַּת־שָׂאוּל אֲשֶׁר יָלְדָה לְעַדְרִיאל בֶּן־בְּרֹזַלֵי הַמַּחְלָתִי :